

Gäller för: Sjukhusgemensam

Innehållsansvar: Sara Asplund, (sarza1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Anders Kullbratt, (andku), Sjukhusdirektör bitr

Giltig från: 2026-03-05

Giltig till: 2028-03-05

Kategoriindelning av personal som arbetar med joniserande strålning

Bakgrund

Kategoriindelning av personal ska göras om arbetstagarna kan få årliga stråldoser över 1 mSv i effektiv dos, 15 mSv till ögats lins, eller 50 mSv till extremitet eller hud.

Syfte

Att tillräcklig kontroll över personalens stråldoser sker. Personalens stråldoser ska inte överskrida dosgränserna i SFS 2018:506, kapitel 2.

Förändringar sedan föregående version

Tillägg om inhyrd personal.

Kategoriindelning

Kategoriindelning görs per personalgrupp som arbetar med joniserande strålning, och arbetstagaren tilldelas en kategori beroende på vilken personalgrupp den tillhör. Varje ny arbetstagare eller arbetstagare som byter personalgrupp ska kategoriseras innan arbete påbörjas. För varje ny arbetstagare som ska tillhöra kategori A, eller som tillhört kategori A på sin förra arbetsplats, ska chefen se till att dospass finns innan personen börjar arbetet med joniserande strålning. Dospass beställs här: [Begäran om utfärdande av Dospass](#).

För inhyrd arbetstagare ska chefen i NU-sjukvården som hyr in personen kontrollera eventuellt dospass och tjänstbarhetsintyg innan arbetstagaren får börja arbeta med strålning. En individuell bedömning om kategoriindelning av inhyrd personal görs med hjälp av sjukhusfysiker från fall till fall.

Vid förändring i verksamheten ska beräkning eller mätning av stråldoser ske för att säkerställa att klassificeringen är korrekt.

Följande allmänna kategoriindelning av personal gäller:

Arbetstagare tillhörande kategori A

Arbetstagare ska tillhöra kategori A ifall de kan få årliga stråldoser över:

- 6 mSv i effektiv dos,
- 15 mSv till ögats lins,
- eller 150 mSv till extremitet eller hud.

Arbetstagare ska tillhöra kategori A ifall de tillhör någon av dessa grupper:

- Operatörer som mer än tillfälligtvis arbetar patientnära i undersökningsrum där perifera angiografier eller hjärtangiografier/PCI genomförs.
- Arbetstagare som arbetar med öppna strålkällor med mer än
 - 100 MBq per arbetsmoment av gammastrålande nuklider
 - 10 MBq per arbetsmoment av betastrålande nuklider, >300 keV
 - 100 MBq per arbetsmoment av betastrålande nuklider, 100–300 keV
- Personal som ska vara i Kategori A finns listade i [Kategoriindelning av personal som arbetar med joniserande strålning, bilaga.](#)

Personal som klassats i kategori A ska bära individuell persondosimeter i sitt arbete och genomgå årlig tjänstbarhetsbedömning baserad på en medicinsk kontroll, utförd av behörig läkare i enlighet med SSMFS 2018:1. Läkaren ska upprätta ett tjänstbarhetsintyg med högsta giltighetstid ett år, där det framgår om arbetstagaren är tjänstbar, icke tjänstbar eller tjänstbar under vissa förutsättningar. Den första tjänstbarhetsbedömningen ska alltid baseras på en läkarundersökning, medan det vid påföljande bedömningar kan räcka med en hälsodeklaration om läkaren anser så lämpligt.

Arbetstagare tillhörande kategori B

Övrig kategoriindelad personal som arbetar med joniserande strålning ska ingå i Kategori B. Personal som ska vara i Kategori B finns listade i [Kategoriindelning av personal som arbetar med joniserande strålning, bilaga.](#)

Arbetstagare ska tillhöra kategori B ifall de *inte* kan få årliga stråldoser över värdena för Kategori A, men kan få årliga stråldoser över:

- 1 mSv i effektiv dos,
- eller 50 mSv till extremitet eller hud.

Personal indelad i kategori B ska stråldosövervakas i sådan utsträckning att det går att visa att placeringen i kategori B är korrekt.

Ansvar

Kategoriindelningen av grupper görs av strålskyddsexpert i samråd med respektive verksamhetschef. Personalansvarig chef ska se till att varje arbetstagare i kategori A alltid har ett giltigt tjänstbarhetsintyg som visar att arbetstagaren är tjänstbar eller tjänstbar under vissa förutsättningar.

Dokumentation

Persondosimetriverksamheten vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset ansvarar för rapportering och arkivering av persondoser, enligt SSMFS 2018:1.

Den chef som har personalansvaret ska se till att en lista över personal, där det framgår i vilken kategori personen tillhör, upprättas. Listan ska hållas aktuell och redovisas vid egeninspektioner.

Referenser

Strålskyddsförordningen SFS 2018:506

Strålsäkerhetsmyndighens föreskrift SSMFS 2018:1

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Sjukhusgemensam

Innehållsansvar: Sara Asplund, (sarza1), Sjukhusfysiker

Godkänd av: Anders Kullbratt, (andku), Sjukhusdirektör bitr

Dokument-ID: NU10193-390712850-11

Version: 6.0

Giltig från: 2026-03-05

Giltig till: 2028-03-05